

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**RABI IOSEPH HYSOPAEVS PARPINIANENSIS iudaeorum
poeta dulcissimus ex hebraica lingua in latina[m]
traductus a Ioanne Reuchlin Phorcensi legum imperialium
doctore**

Ezobi, Jehoseph ben Hanan ben Nathan Ezobi

Tubingae, 1512

iosephi hyssopaei parpinianensis

[urn:nbn:de:bsz:31-270765](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270765)

IOSEPHI HYSSOPAEI PARPINIANENSIS

lanx argentea ex hebraico in latinū tralata Ioanne Reuch-
lin Phorcensi II, doctore interprete, metro iambico hippo-
nactio, iuxta uersum e uersu.

Fili uide, accipe hanc tributionem.

Munus patris, qui animo tibi cohæret.

Hymenæa dos aptissima ad regendum

Iter tuum, compesce nunc tumultum.

Ego parens docebo te, quis autem

Sicut pater te rectius doceret.

Audi ergo, nec despexeris loquentem.

Pungant licet turbentq; me dolores.

Sum hyssopus, at sunt nostra uerba cedri.

Et sermo sicut palma dactylorum

Leo corde quanq̄ aspectione uulpes

Mihi sunt lacerti in carmine atq; uires,

Mel in ore pro fauentibus, sed est fel

Iurgantibus donec apis resurgam.

Audi patrem, te exoptat & cupiscit.

Et moeret efflictim tuo recessu.

Ambobus est discessio statuta

Faciem meam mea uerba prefigurent.

Optabilem mensam tibi parauit

Ad prandium plus dogmatis refertum

Vbi lanx melus argentea est canori

Pondo quot acceptabuli, tot orsa.

Quot scutulæ quam principes tulere

Ad corbanan in dedicatione.

Nunc te docens non spero premiorum

Mercedulam uel uestium uel auri.
Nomen bonum & tua uirtuosa uita
Retributio hæc satis est mihi celebris
Nomen magistri possides auitum
Samuel leo ualebat in caterua
Par nomen est tibi, sint pares & artes
Integritate uitæ & æquitate.
Time deum, & cohæreto corde toto.
Scito quod est uitalis & tremendus.
Et unus & primus nouissimusq;
Opifex rei sit facta seu creata.
Decem beatæ intelligentiæ sunt
Sepratae, & ultra habitat deus Hacabod.
Locus omnium, at sibi nil locus uicissim
Ecquomodo templum dei capax est.
Non continebitur polo nec orbe
Quamuis salem ei elegerit sedile.
Aethernitatis rex nec ipse corpus
Cuius signum candelabrumq; mensaq;
Effecit ex sex tunc, creando mundum
Creans eum sic non manu sed ore.
Et cuncta naturæ modis ligauit.
Nihilominus foedus coit creatis.
Hoc foedus est, sua fiat ut uoluntas.
Quis eius os contemnat & rebellet?
Ne transeas fili os suum atq; legem
Memor eius obseruatione cultus.
Sequens uiros summæ eruditionis
Fies eorum particeps honoris

Stulti sodalitas tibi exprobranda est
Nunquid bonum? in numero esse doctiorum
Vitare fucatos uiros memento
Quorum osculum est apprime fraudulentum
Nugæq; eorum ac blanda ne incitent te
Quia fauus os, cor est fel atq; uirus
Senex tibi eligendus, haud iuuentus
Male consulens molitur hæcruinam.
Et elige os scribarum a haud librorum
Tibi fac magistrum nulla spes libri esto
Centum effluunt sapientis ore chara
Cum sit liber tantum unus in figura
Sapientiam acquire & simul scientiam
Nec fac licere nundinationem
Ab arte declinato graicorum
Et uerba nasdaræa ne receptes
De uinea horum auerte te, racemi
Sunt de Sedom uitesq; de Gomorra
Ducent enim te ad implicationem
Vel in manus saltem expiationis
Lege grammaton in arte, biblia ue
Sed sit labor tibi maior in Gamara
Rei ut scias cuiusq; iusq; phasq;
Quid inter æquum intersit atq; iniquum
Interq; mundum utrinq; & inquinatum
Sententijs schor borq; legibusq;
Cor applica non sufficit sonare
Nec uapulare super genam a docente
Magister Alphes cui decora laus est

b

Quis colligit tam docte (ut ipse) legem?
Famelicos scientia cibauit
Defecerat placentula, is nisi esset.
Et Moyses post hunc homo dei alter.
Cuiusq; sapphiros super libri sunt.
Et obryzo quoq; gratiosiores.
Et sunt hebræa & arraba loquela.
Fumus tuis pro naribus suauis
Nunquid docent hominem uiam probatam
Sententiæ horum, semitæ tuæ sint
Et ab ore eorum sume regulam omnem.
Et sæpe uade ad prædicationes
Vel ad Mechilta Siphre siue siphra.
Fili, sit & tibi carminis palæstra
Et tersa dulcedo suauitatis.
Ut fabrices uersus mihi canoros
Ne uiribus sterilis uel horridus sis
Purgabis illos dum exeant probati
Crebro mouens carmen quasi in cribello.
Et honestius studium est epistolare
In quo studeto puritati & arti.
Multum in suis scriptis homo notatur
Vbi quisq; de se testimonium fert.
Et est suum qui literis libroq;
Opprobrium nudauit & retextit.
Quo diligens scribendo nate mi sis
Suauitas scripti librum decorat.
Specta parum dum nunciabo rursum
Tibi scientiam meam & monebo.

Repone tecum omnes uias amissim.
Et calcula siue acta siue agenda.
Extremitates linque, & elige intra.
Istud bonum rectumq; nuncupatur.
Animæ suum per solue ius, deinde
Quod corpori prodest, utriusq; pax sit.
Bibe atq; ede, at dic fiat hoc honeste.
Ut non sit æquo alienum & immodestum.
Si animæ tuæ dominabitur cupido.
Tu uince, separaq; eam a potente.
In uestibus sed lege non teneris
Ex his habet uir gloriam atq; honorem
Cuba parum fili parumq; dormi.
Vigilando nanq; pascitur cupido.
A pigritudine spiritum repelle
Plus est ut incites quam ut inciteris
Feriisq; contemplare disputa uē
In lege diuina reconditaq;
Nam dantur illæ non ut replearis
Vino medullataq; carne tantum
Sed ut quiescas septimus dies est
Et eius hoc mysterium modusq;
Noctes diesq; orare in æde sacra
Presso tamen capite ac simul timore,
Certator autem de locis nec esto
Ob id nec est crepidini sedile.
Vir nanq; dat loco suo decorem
Sed non locus uiro uicissim honorem,
Si quis iubet te, lex dei legatur.

Fac id cito ne ponderes cateruam
Si de urbe in urbem transmigres idem fac:
Utendo lege quemlibet grauiante
Sæpe aufer a socio pedes tuos, ne
Pigeat tui, ne te eligat sodalem
Cor ecce corpus ardet expetiteq;
Et tedet eius quando uilefiet
Sis unus ore & corde amice fili
Non ore leui cum manu pilosa
Sis unus & uerbo simulq; facto
Non ut zohar, specu libris citatus
Facias ægenis gratiam pudice
Patronus occulta necessitati
Pro uiribus tua dona largiare
Nam est turtur æquiualens oui capræq;
Et da petenti, haud si dabis, responde
Et sufficit tua si manus restricta est
Sunt uerba iusti cuncta cum quiete
De moribus uox stulta, uox tonitru
Lingua malam cum auctore abominare
Quæ ut ensis & mercedula noua cila est
Vitare dictum turpe cogitabis
Nam sæpe fortis scurrili mouetur
Calumniam dicendo & audiendo
Fuge, litis irritatio est caputq;
Si quis tibi arcanum suum recenset
Conclauē cordis seruet id sepultum.
Tunc ante eum secretiora cœla
Claude ostium labij tui, reclude

Claustrum tuum si liquefiat illud.
In uinculis eris eius alligatus.
Iram relinquo, reprimas furorem.
Caput prophetarum furor reiecit.
Superbiam execrando abominare.
Hominemq; detestare sic superbum.
Sublime cor costas suas dirimit.
Et tempore est ceruix sibi refracta.
Sermo eius est singultus & putredo.
Et naribus fetor extat audientis.
Decet superbiam uocare sordes.
Sapiens licet sis Daniel & Esdra.
Humilem tamen frequens honor sequetur.
Fugiensq; fastus regna consequeris.
Acquire amicos per benigna uerba.
Illorum emes animam sine ære & auro.
Hæc regula est uenerabere uniuersos.
Quamuis statu sint infimo graduq;
Non iudices facie tenus uel ullum.
Vilis putatur sæpe qui potens est.
Secreta ne uulgi sodalitati.
Patefiat ars, inuenta seu recepta.
Num pauperi ridendus es recensens.
Ærarij eius gloriã decusq;
Ludosq; talorum & pares omite.
Illorum (ut idola) arma cuncta frange.
A sedẽ porro eorum abito longe.
Cuius sit aspectus tibi nephandus.
Quia gentibus fit causa nuditatis.

Vt ambulent in frigore absq; ueste
Primo uocatur risus, at subinde
Fletus latens. & finis est amarus,
Famae notam ne inusseris loquendo.
Suspectio sit moris nulla turpis.
Seruum uide domini, fuit ministrans.
Labio absq; camisiam gerens sine ora
Fili, tuae iam nuptiae coruscant
Gratissimam ad ceruam tuum tene cor.
Ad gratiae ceruamq; nobilemq;
Illaq; non extranea, salax sis.
Vide tuam dilecte mi figuram
Formamq; ne corruperis decoram.
Si occurrerit qui forte rete tendat
Foueam tibi fodiendo, iamq; fodit.
Trahe illum ad inquisitionis aulam
Illic ei persolue iusta stulto.
Tibi si calet cor ad scelus patrandum
Ascende Bethel ut refrigereris
Et tunc scias, iudex deus q; hic est
Et par erit sementis atq; messis.
Fili te adhuc ardor tenet iuuentae.
Ardesq; ut ignis ardet in camino.
Cessa uenire ad hortulum supremi
Scandas ut in palmam atq; ut apprehendas
Ramus, quot autem ascenderant cadentes.
Hoc qui uiretum euulserant amcenum.
Sic ne appetas rationem habere legis
Nostri dei, sed dic, quia ordinatum est.

Spectaq; dum transiuerit iuuenta
Et igneum extinguat rogam senecta
Sit fortiorq; intelligentiæ uis
In lege, mensq; ut turris eleuata
Vade ad uiros sacrae professionis
Et tunc moue argumenta quæstionum.
Quæ causa sit ceremoniis requirens
Dum uideris rationibus patere.
Accede demum arcana de Beresith
Et exeas ad lumen a tenebris.
Rem scire Adæ, sui adminiculiq;
Nudi ut prius, circumligantq; rete
De filiis mysterium duobus.
Et de minore priuilegiato.
Status paradisi arborisq; uitæ
Et quantitas in palmite atq; trunco
Et ad cherubim cor leua ut nitescat.
Tibi quattuor fluiuis resplendeat lux
Flammę cherub, ignis reflexus in se.
Circum undiq; ad custodiam Gan Eden,
Post hac tibi mercaua detegetur
Profunda ualde, ubi dies suprema.
Adnunciata animæ tuæ restabit
Intra globum uiuentium inuolutæ
Scandetq; ccelum, & corpus ad sepulchrum.
Thesbitæ instar turbine eleuati.
Hic finis est, bonum capesse nomen
Quod præstat omni nundinationi

Tres sunt coronæ, nomen at bonum illud
Corona ponitur supra coronam.
Deus ergo te scuto suo coronet
Tibi gratia hac thorax sit & galerus.
Cum filia coætanea iocare.
Vobis deus det ut Abrahæ atq; Saræ.

Finit Rabi Ioseph Hyffopæus, quem transtulit de hebræo in latinum Ioānes Reuchlin Phorcensis legū imperialiū doctor, Cæsareꝝ maiestatis archiducis Austriae, illustrissimorum imperij electorum & cæterorum principū in confœderatione Suevię iudex ordinarius. Anno M. D. XII. sexto kalendas Martias.

Tubingæ in ædibus Thomę Anselmi
Badensis, mense Martio.

